

Natuurtoets Mientekade Halfweg

Inleiding

Het Ecologisch Adviesbureau B.Kruijsen is in januari 2010 door Croonen Adviseurs West te Amsterdam gevraagd een natuurtoets uit te voeren voor een terrein met seniorenwoningen aan de Mientekade te Halfweg, gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, provincie Noord-Holland. De woningen aan de Mientekade zullen worden gesloopt en er komt nieuwbouw voor in de plaats. Het quickscan-onderzoek richt zich op het vaststellen van de huidige natuurlijke omstandigheden, deze te waarderen in relatie tot relevant natuurbeleid en aan te geven wat de effecten van de ingreep op de natuur zullen zijn. Tot slot wordt ingegaan op de vervolgpcedure in het kader van de Flora- en faunawet en worden er aanbevelingen gedaan.

Ligging en locatiebeschrijving

Het onderzoeksgebied bevindt zich aan de zuidoostkant van Halfweg aan de noordzijde en een zijtak van de Ringvaart van de Haarlemmermeer aan de zuidzijde (kaart). Deze zijtak wordt in het rapport het "water" genoemd. Het landschap is te karakteriseren als verdichte dorpsrand op de overgang tussen de dorpsbewoning en een kassenlandschap aan de zuidoostkant.

Het onderzochte terrein ligt aan de rand van een woonwijk en bestaat uit vier kleine woonblokken met seniorenwoningen in 2 etages (zie kaart op deze bladzijde). Rond de woningen zijn uitheemse struiken en bomen aangeplant. Op twee locaties is een plantsoen annex parkje met gazons en verspreid staande bomen. De oever van het water is beschoeid en hier en daar is een oevervegetatie aanwezig.

Onderzoeksmethode

De opdrachtverlening vond plaats in de winter. Dit is een ongunstige periode voor het uitvoeren van ecologisch onderzoek van soorten die in de lente en zomer actief zijn en dat zijn er nogal wat. Desondanks is een goede ecologische karakterisering daarmee niet onmogelijk. Het inschatten van de ecologische kwaliteit op basis van een quick-scan is mogelijk via veldwerk en het inschatten van voorkomende soorten op basis van de habitatstructuur en de ligging van het gebied. Natuurgegevens van derden zoals die van de provincie Noord-Holland zijn niet beschikbaar omdat het stedelijk milieu in de provincie niet is onderzocht. De locatie is op 22 januari 2010 door de auteur onder gunstige weersomstandigheden bezocht. Er heeft een inventarisatie van plantensoorten plaatsgevonden van de gazons, het plantsoen en de oeverzones van het water aan de zuidoostkant van het onderzoeksgebied. Tijdens deze inventarisatie zijn ook waarnemingen over het voorkomen van fauna genoteerd. Daarnaast zijn de gevels van de woningen aan de buitenzijde bekeken op sporen die kunnen wijzen op het voorkomen van vleermuizen in de spouwmuren. Van te voren zijn bouwtekeningen van de bestaande woningen bij het stedenbouwkundig bureau opgevraagd en bestudeerd in verband met mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Tijdens het veldwerk bleek dat twee van de vier woningcomplexen op dat moment bewoond waren en twee andere sinds ongeveer een half jaar leeg stonden (*meded. N. de Boo, beheerder van de woningen*). Samen met de beheerder zijn per leegstaand blok twee woningen (één boven, één beneden) bezocht, dus vier in totaal.

Resultaten

Na weken met veel sneeuw waren op 22 januari 2010 grote delen van de provincie weer sneeuwvrij. Met een temperatuur tussen de 0 en 4 graden Celsius, geen wind en enigszins heig weer met later een doorbrekende zon waren de weersomstandigheden voor veldwerk op deze winterochtend gunstig.

Flora

De gazons in het onderzoeksgebied zijn soortenarm. Naast de gebruikelijke grassen als engels raaigras komen inheemse kruiden maar zeer beperkt voor. Op diverse plaatsen groeit het madeliefje en op de glooiende zuid-geëponeerde talud aan de achterzijde van de gebouwen komen plaatselijk zachte ooievaarsbek en gewone paardenbloem voor. Rond de woningen zijn uitheemse bomen en struiken als buddleja, lavendel, symphoricarpus, een rozensoort, dwergmispels (veel), hortensia en lage coniferen aangeplant. In de parkachtige zones met gazons staan verspreid esdoorns en enkele iepen. Op de esdoorns aan de zuidzijde groeit een vegetatie met algemene soorten korstmossen. Langs de met rondhout voorziene beschoeiing van het water achter de woningen komt een meer natuurlijke rietvegetatie voor met harig wilgenroosje, watermunt, liesgras, grote brandnetel en gewoon dikkopmos. Aan de onderrand van aangeplante struiken nabij het water groeit pitrus (*zie foto*). Uit het floraonderzoek is gebleken dat er alleen algemene voorkomen en niet-beschermden soorten in het gebied voorkomen.

*Aangeplante struiken met pitrus aan de rand van het gazon aan de zuidzijde van de woningen.
Foto Ben Kruijzen, 22 januari 2010*

Fauna

(Broed)vogels

Tijdens het onderzoek zijn geen vogels in het onderzoeksgebied waargenomen. Als broedvogels zijn enkele algemeen in ons land voorkomende broedvogels te verwachten zoals heggenmus, winterkoning, kool- en pimpelmees, roodborst en merel. Gezien de nogal open parkachtige structuur van het gebied met gazons, aangeplante struiken en verspreid staande bomen zal de dichtheid van deze soorten laag zijn. Mogelijk dat in de delen met een iets bredere rietkraag langs de oever van de vaart aan de zuidzijde een enkele kleine karekiet, wilde eend en meerkoet een broedterritorium heeft. Alle hiervoor genoemde inheemse vogelsoorten genieten algemene bescherming volgens de Flora- en faunawet.

Vleermuizen en overige zoogdieren

Het onderzoeksgebied herbergt voor zover kon worden afgeleid uit het ontbreken van sporen geen verblijfplaatsen voor vleermuizen. Verblijvende vleermuizen van oude bomen komen bij gebrek aan oude bomen met holtes niet voor. Het kan niet geheel worden uitgesloten dat er een of meerdere zomer- of winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig zijn in één van de spouwmuren van de vier woningblokken. Dat valt in de winter aan de buitenzijde niet of nauwelijks vast te stellen. *(Nb De kans op een zomerverblijfplaats is groter dan een verblijfplaats in de winter).* Pas tijdens de sloop van de spouwmuren kan een verblijfplaats tevoorschijn komen.

Het onderzoeksgebied zal ongetwijfeld gebruikt worden als onderdeel van het jachtgebied van vleermuizen. Dit geldt onder andere de gewone dwergvleermuis die 's zomers langs bomenrijen en boven de oevers van het water zal jagen.

Van de overige zoogdieren komt de mol voor gezien de molshopen in het gazon aan de zuidzijde van de bebouwing. Verder is ook een soort als de egel te verwachten. De inheemse zoogdieren zijn algemeen beschermd volgens de Flora- en faunawet. Bijzondere soorten beschermd volgens de Europese Habitatrichtlijn zoals de Noordse woelmuis zijn niet te verwachten.

Plafonds en muren van de tamelijk recent verlaten woningen zijn glad afgewerkt en ongeschikt als mogelijke verblijfplaats voor vleermuizen. Foto Ben Kruijsen, 22 januari 2010

Amfibieën en reptielen

In de oeverzone van het water komen waarschijnlijk algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander voor. Reptielen zijn in het terrein niet te verwachten. Alle amfibieën zijn algemeen beschermd volgens de Flora- en faunawet. Een bijzondere soort als de Europees beschermde rugstreeppad is niet te verwachten.

Lokaal een rietvegetatie met inheemse kruiden als watermunt langs het water. Leefgebied van de amfibieën. Foto Ben Kruijzen, 22 januari 2010

Dagvlinders, libellen

Alleen algemeen in ons land voorkomende soorten dagvlinders en libellen zijn in het gebied in het voorjaar en de zomer te verwachten. Voorbeelden zijn trekvlinders of vlinders met een nomadische levenswijze zoals atalanta, klein koolwitje en klein gaderd witje. Van de libellen zijn waarschijnlijk alleen zwervende libellen zoals heidelibellen aan te treffen en langs de oever van het water gewone oeverlibel en lantaarntje.

Samenvatting natuuronderzoek

Het onderzoeksgebied heeft geen bijzondere betekenis voor de natuur. Alleen langs het water aan de zuidzijde komt een min of meer natuurlijke rietvegetatie voor. Hier zijn een aantal inheemse broedvogels en amfibieën te verwachten. Voorts in de struiken en de verspreid staande bomen een enkele broedende park- of bosvogel.

Er komen alleen algemeen beschermde groepen als vogels, amfibieën en zoogdieren in het gebied voor. Er zijn geen bijzondere en strikt beschermde planten- of diersoorten aangetroffen. Er is een kleine kans op het voorkomen in de spouwmuren van de woningen van een of meerdere (winter-)verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, een Europees beschermde soort.

Effecten van de sloop en herbouw van de woningen aan de Mientekade

Door de sloop van de bestaande bebouwing kunnen mogelijk één of meerdere verblijfplaatsen van vleermuizen worden opgeruimd. De verblijfplaatsen van alle inheemse vleermuizen in ons land zijn strikt beschermd onder de Europese Habitatrichtlijn. Ervan uitgaande dat de aanwezige gazons en de oeverzone van het water aan de zuidzijde grotendeels gespaard zullen blijven betekent dat de ingreep geen noemenswaardige effecten voor de natuur zullen optreden. Het is daarbij wel nodig de sloop buiten het vogelbroedseizoen (april tot en met juni) te laten plaatsvinden teneinde verstoring van de algemeen beschermde broedvogels in het gebied te vermijden.

Toetsing ruimtelijke ingrepen aan de natuurwetgeving

Beschermde habitats zoals aangegeven in de Habitatrichtlijn komen in het onderzoeksgebied niet voor. Het gebied valt ook niet onder de indeling in Vogelrichtlijngebieden in ons land. Van betekenis is het voorkomen van de een aantal diergroepen van toepassing die algemeen beschermd zijn, namelijk de inheemse vogels, zoogdieren en amfibieën.

Bij dit project is sprake van ruimtelijke ingrepen welke mogelijkerwijs planten en dieren kunnen benadelen. In de Flora- en faunawet zijn verbodsbepalingen opgenomen met als doel de aantasting van de aanwezige populaties inheemse planten en dieren te vermijden. Deze verbodsbepalingen zijn niet voor alle planten- en diersoorten in ons land van toepassing. Er zijn verschillende categorieën. Elke categorie kent een lijst van relevante soorten. Dit is weergegeven in verschillende Bijlagen in het Besluit en de Regeling aanwijzing dier- en plantensoorten Flora en Faunawet (zie o.a. www.wetten.overheid.nl , zie onder "Flora- en faunawet").

Bij het aanvragen van een Ontheffing bij het Ministerie van LNV in het kader van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet zijn er drie mogelijkheden. In een onderzoeksgebied kunnen de volgende categorieën van soorten aanwezig zijn:

- A. Niet beschermde soorten. Hiervoor geldt Vrijstelling voor de aanvraag van een Ontheffing.
- B. Soorten die een algemene bescherming genieten. Dit zijn de algemeen in ons land voorkomende, inheemse soorten zoogdieren, vogels en amfibieën. Bij dit project is deze categorie van toepassing. Een Ontheffingsaanvraag is soms nodig en is afhankelijk van het type ingreep. Bij dit project in Halfweg geldt "de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting". In zo'n geval is in verband met de aanwezigheid van inheemse broedvogelsoorten een "gedragscode" noodzakelijk. Dit betekent in concreto de uitvoering van werkzaamheden buiten het vogelbroedseizoen.
- C. Strikt beschermde soorten aanwezig. Dit zijn Europees beschermde soorten volgens de Habitatrichtlijn welke staan vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (=tabel 3 in de Flora- en faunawet). Een Ontheffingsaanvraag met uitgebreide toets is voor deze soorten noodzakelijk. Dit is voor dit project voornamelijk niet van toepassing omdat er géén strikt beschermde soorten zijn vastgesteld. Gezien de (kleine) kans op het voorkomen van één of meer verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen in de spouwmuur geldt wel de zorgplicht conform de Flora- en faunawet. Het is ook raadzaam de sloop in de winter te laten plaatsvinden omdat dan de kans op het aantreffen van een verblijfplaats van vleermuizen het kleinst is. Zie de "Aanbevelingen".

In het onderzoeksgebied is alleen categorie B van toepassing. Voor de algemeen beschermde amfibieën, zoogdieren en vogels is een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet niet nodig, wél het toepassen van een gedragscode. De gedragscode dient te worden opgenomen in de procedure conform de Wet Ruimtelijke Ordening. Voor de gedragscode zie de paragraaf "Aanbevelingen".

Conclusies

Er is sprake van de aanwezigheid van een aantal algemeen beschermde diergroepen in het gebied: inheemse zoogdieren, amfibieën en vogelsoorten. Er komen géén strikt beschermde planten of diersoorten voor. Er is een kleine kans op het aantreffen van een zomer- of winterverblijfplaats van vleermuizen. De effecten van de sloop en herbouw van woningen aan de Mientekade te Halfweg hebben een zeer beperkte invloed op de aanwezige natuur met name de broedvogelbevolking. Getoetst aan het vigerend natuurbeleid betekent dit, dat de ruimtelijke ingreep dient te geschieden volgens een gedragscode (zie Aanbevelingen).

Aanbevelingen

Teneinde zoveel mogelijk rekening te houden met de natuur van het onderzochte terrein geldt hier als **gedragscode**, dat de ingreep dient plaats te vinden gedurende de winter (oktober tot en met februari) dus buiten de voor veel dieren actieve lente- en zomerperiode. Bij het aantreffen van een verblijfplaats van vleermuizen tijdens de sloop van de spouwmuren van de vier woningblokken dienen de sloopwerkzaamheden tijdelijk te worden gestopt en een vleermuisdeskundige danwel de dierenambulance te worden gewaarschuwd, zodat de vleermuiskolonie op een verantwoorde manier kan worden verwijderd en naar elders verplaatst. Voor meer informatie, adressen en telefoonnummers verwijs ik naar de website www.vleermuis.net en pagina http://www.vleermuis.net/index.php?option=com_content&view=article&catid=241&id=456&Itemid=343

Colofon

Opdrachtgever	Croonen Adviseurs West Plotterstraat 22-24 1033 RX Amsterdam contactpersoon: de heer E. Brouwer
Opdrachtnemer	drs. Ben W.J.M. Kruijsen Ecologisch Adviesbureau B.Kruijsen Eydenhoefflaan 7 2071 AM Santpoort-Noord natuuradvies@xs4all.nl www.natuuradvies.nl
Veldwerk en rapportage	Ben Kruijsen
Publicatie	25 januari 2010